

221. 4.

VERSLAG.

Het ter zijde genoemde wetsontwerp strekt tot verlaging van den accijns op het gedistilleerd met 40 pct. Naast een bepaling, welke deze verlaging invoert, bevat het ontwerp een aantal voorschriften, welke met die verlaging min of meer rechtstreeks verband houden. Daartoe behoort o.a. een artikel, houdende de bepaling, dat aan de bezitters van hier te lande bij de inwerkingtreding der wet aanwezig gedistilleerd, onder aftrek van een zeker bedrag voor kosten, zal worden teruggegeven hetgeen daarvoor meer aan accijns is betaald dan onder de werking van de gewijzigde regeling zou behooren te geschieden.

Het door de Vaste Commissie voor Belastingen gehouden onderzoek en het door haar met de Regeering gepleegde schriftelijk overleg heeft der Commissie tot de navolgende mededeelingen aanleiding gegeven.

Algemeene beschouwingen.

Een minderheid in de Commissie bleek zich met het ontwerp niet te kunnen vereenigen. Naar hare meening zal, evenals elke verhooging van den accijns op het gedistilleerd het verbruik heeft doen terugloopen, de voorgestelde verlaging zonder twijfel een vermeerdering van het gebruik ten gevolge hebben. In het verleden is gebleken, dat elke verhooging en elke verlaging van den prijs van het gedistilleerd, waardoor die ook veroorzaakt is, steeds onmiddellijk door een afnemering respectievelijk toeneming van het gebruik wordt gevolgd. De voorgestelde maatregel zou alzoo een stap achterwaarts beteekenen op den weg van de vermindering van het drankgebruik, welke in ons land reeds geruimen tijd met zoo gelukkige gevolgen is betreden.

De meerderheid der Commissie kon zich met deze zienswijze niet vereenigen. Zij stelde voorop, dat, al hebben óók andere oorzaken tot vermindering van de opbrengst van den accijns op het gedistilleerd medegewerkt, uit de in de bijlage van de Memorie van Toelichting gegeven cijfers toch wel de conclusie mag worden getrokken, dat de verschillende verhoogingen, welke de accijns in den loop der jaren heeft ondergaan, tot het ontstaan van een smokkelarij en een heimelijke vervaardiging van gedistilleerd van zeer bedenkelijken omvang hebben geleid. Herhaaldelijk is bij de behandeling van wetsontwerpen tot verhooging van den accijns tegen het ontstaan en het toenemen van zoodanige fraude gewaarschuwd. Vooral is dit geschied in 1920, toen een zeer aanzienlijke verhooging van den accijns plaats had. Bovendien is sinds lang over een voortdurende toeneming van de fraude telkenjare bij de begroting geklaagd. De Regeering erkende het voorkomen en de uitbreiding van deze fraude aanvankelijk slechts ten deele, en gaf, voorzover zij die erkende, te verstaan, dat zij haar wel meester zou worden. Thans geeft zij toe, dat zij geen kans ziet deze fraude te beteugelen. Ook uit dezen gang van zaken mag wel geconcludeerd worden, dat het hierbedoelde euvel zeer groote afmetingen heeft aangenomen. Het is zeer toe te juichen, dat thans ook de Regeering tot het inzicht is gekomen, dat in dit opzicht iets moet worden gedaan. Nu is het naar de meening der genoemde meerderheid in de eerste

plaats zeer de vraag, of verlaging van den accijns tot een verhooging van het verbruik van eenige beteekenis zal leiden. Door verschillende oorzaken is er verandering gekomen in de inzichten en de gewoonten inzake het gebruik van sterken drank. Het is niet te verwachten, dat deze inzichten en gewoonten zich alleen ten gevolge van een accijnsverlaging weer radicaal zullen wijzigen en de vroegere omvang van het drankgebruik weer geheel of voor een belangrijk deel zal worden hersteld. Doch bovendien, al mocht vaststaan, dat het ontwerp, tot wet verheven, ten gevolge zou hebben, dat eenige vermeerdering van het verbruik plaats heeft, dan zou nog de vraag moeten worden gesteld, of die vermeerdering door hen, die daarin op zich zelf een bezwaar zien, niet zou moeten worden beschouwd als een naar verhouding klein offer, dat moet worden gebracht ter bereiking van het zoo belangrijke doel van het wetsontwerp, het tegengaan van de smokkelarij en de heimelijke vervaardiging, met de verwezenlijking van welk doel niet alleen de moreele belangen, doch voor een deel ook de gezondheid van groote groepen van het volk zoozeer zullen zijn gebaat.

Intusschen bestond bij een deel der tot deze meerderheid behoorende leden twijfel in zake de vraag, of inderdaad met de eenvoudige regeling, welke voorgesteld wordt, het doel kan worden bereikt, dat de Regeering zich voor oogen heeft gesteld. Deze leden achtten het zeer de vraag, of verlaging van den accijns wel grooten invloed op den prijs van het gedistilleerd zal hebben. Naar hunne meening is het lang niet uitgesloten, dat de drankhandel de prijzen slechts weinig zal verlagen om zelf zooveel mogelijk te profiteeren van de vermindering van den kostprijs, welke een gevolg van de accijnsverlaging is. Hetgeen in dit opzicht reeds in het openbaar tot uiting is gekomen is alleszins geschikt vermoedens in deze richting te versterken. Geschiedt het hierbedoelde inderdaad, dan zal het doel van het wetsontwerp niet worden bereikt. Immers dan zal de smokkelarij en de heimelijke vervaardiging nagenoeg even leonend blijven als zij thans is. Hetgeen met zoodanige frauduleuze handelingen is te verdienen, wordt slechts minder naarmate de verkoopprijs van het gedistilleerd lager wordt. In verband met den te dezen opzichte gerezen twijfel verklaarden de hierbedoelde leden het zeer op prijs te zullen stellen, van de Regeering te mogen vernemen, of de groothandel in gedistilleerd op zoodanige wijze is georganiseerd, dat een algemeene prijsregeling voor het gedistilleerd als de bovenbedoelde geacht moet worden tot de mogelijkheden te behooren. Van het antwoord, dat zij zouden ontvangen, meenden deze leden het voor een groot deel te moeten laten afhangen, of zij hun steun aan dit ontwerp zouden kunnen geven.

Eén der leden, wier beschouwingen hierboven zijn weergegeven, zou boven den voorgestelden maatregel verreweg de voorkeur geven aan het in het leven roepen van een Staatsmonopolie voor den handel in gedistilleerd. Naar zijn oordeel zou dit het eenig afdoende middel zijn ter opheffing van de wantoestanden, welke op dit oogenblik ten aanzien van den handel in en van de productie van gedistilleerd bestaan.

Andere leden gaven in dit verband als hun meening te kennen, dat uit het antwoord der Regeering zeker blijken zou, dat de organisatie van den groothandel in gedistilleerd allerminst van dien aard is, dat eenige vrees kan bestaan voor een algemeene prijsregeling, waarbij de accijnsverlaging aan de handelaren ten goede zou komen. In den drankhandel bestaat een zeer groote concurrentie en pogingen om te geraken tot een sterke organisatie, die ook prijsregelend zou kunnen optreden, zijn even zoovele malen mislukt als zij zijn ondernomen. Bovendien zou, naar deze leden opmerkten, indien een prijsregeling als de gevreesde tot stand zou komen en indien deze tot het plegen van fraude zou uitlokken, de kwaal zelve het geneesmiddel in zich bergen, wijl het gedistilleerd, waarmede de fraude is gepleegd, toch tegen lagere prijs ter markt zal komen, hetgeen ten gevolge zal hebben, dat de georganiseerde drankhandel zijn prijsregeling moet laten varen, althans de gestelde prijzen moet verlagen, waardoor de met fraude te behalen winst weder kleiner zal worden

en in verband daarmee de omvang van de smokkelarij en van de heimelijke vervaardiging zal afnemen. Ook de concurrentie van niet georganiseerde handelaren, b.v. agenten van buitenlandsche huizen, die hier te lande tegen betaling van de verschuldigde rechten gedistilleerd invoeren, zal in dezelfde richting werken. Op een en ander is ook van de zijde der belanghebbenden sinds jaren met nadruk gewezen.

De Regeering merkte naar aanleiding van de boven weergegeven beschouwingen in de eerste plaats op, dat zij, alvorens het voorstel tot verlaging te doen, rijpelijk heeft overwogen of vermeerdering van het gebruik daarvan een gevolg zou kunnen worden. De gronden, die de meerderheid der Vaste Commissie voor Belastingen tot een geruststellende uitspraak op dit punt leidden, hadden ook de Regeering tot de slotsom gebracht, dat de maatregel kan worden genomen zonder vrees voor ernstige schadelijke gevolgen. In de eenparige uitspraak der Commissie, bedoeld aan het slot van § 1 der Memorie van Toelichting, in welke de verschillende richtingen der drankbestrijding vertegenwoordigd waren, had zij een bevestiging gezien van hare inzichten in deze.

Wat aangaat het vraagstuk der prijsregeling, sloot de Regeering zich aan bij de meening van de leden, die ten deze van hunne gerustheid hadden blijk gegeven. Wel is het der Regeering bekend, dat verschillende organisaties op het gebied van den handel in gedistilleerd kort geleden met het oog op dit wetsontwerp zijn overgegaan tot het oprichten van een centrale vereeniging voor den gedistilleerdhandel en dat die vereeniging van het denkbeeld eener prijsregeling niet afkeerig is. Maar hiermede is niet gezegd, dat zulk een prijsregeling zal kunnen worden doorgevoerd, of, eenmaal doorgevoerd, in stand zal kunnen blijven. Inderdaad zou, zooals door een aantal leden werd opgemerkt, indien een prijsregeling als de gevreesde tot stand zal komen, „de kwaal zelve het geneesmiddel in zich bergen”, juist doordat de smokkelhandel dan weer loonend zou worden. De moordende concurrentie van den smokkelhandel kan men thans niet van zich afschudden; na de accijnsverlaging wél. Bovendien zou een opdrijving van den prijs ook stimulerend werken op den regelmatigten invoer, die immers aan een relatief slechts gering invoerrecht op gedistilleerd van f 3,50 per hectoliter is onderworpen.

Wat de invoering van een monopolie betreft, de Regeering verklaarde zich daarvan voor dit product geen voorstander. Naar hare meening staat die invoering trouwens geheel los van de zaak, waar het hier om gaat.

Bij een aantal leden der Commissie was de vraag gerezen, of de gevolgen van de voorgestelde accijnsverlaging van dien aard zullen zijn, dat in de toekomst de opbrengst van den accijns gelijk zal blijven aan of althans niet aanzienlijk zal verschillen van de tegenwoordige. Ook dit legde voor deze leden bij de beoordeeling van het wetsontwerp gewicht in de schaal.

In verband daarmee werd opgemerkt, dat, naar men meende te weten, een maatregel als de voorgestelde eenigen tijd geleden in Indië is genomen. Indien zulks juist is, zou men gaarne vernemen, hoe die maatregel aldaar heeft gewerkt.

De Regeering antwoordde hierop, dat de vraag, of in de toekomst de opbrengst van den accijns gelijk zal blijven aan of althans niet aanzienlijk zal verschillen van de tegenwoordige, uiteraard niet met zekerheid is te beantwoorden. Zij merkte daarbij op, dat de ervaring in Indië, al moet men er mee rekening houden, dat de fraude daar nog iets krachtiger kon optreden dan hier, er op schijnt te wijzen, dat de opbrengst althans niet beduidend zal dalen. Reeds in het eerste jaar, waarin de verlaging volledig werkte, was de opbrengst er hooger dan in het daaraan voorafgegane jaar. De accijns en het invoerrecht in Nederlandsch Oost-Indië — aldus de Regeering — zijn met ingang van 1 Mei 1922 verhoogd van f 150 op f 300 per H.L. ad 50 pct. en met ingang van 1 September 1924 weder verlaagd tot f 150. De Memorie van Toelichting op het ontwerp van wet tot nadere

wijziging en aanvulling van de Indische Tariefwet (*Nederlandsch Staatsblad* 1921, n°. 692; *Indisch Staatsblad* 1921, n°. 346) (Gedrukte stukken Tweede Kamer, Zitting 1923—1924, 287) bevat op bladz. 2—4 hierover uitvoerige mededeelingen. In aansluiting hierop volgen hier enkele afgeronde cijfers.

Jaren.	Invoerrecht.	Accijns.	Totaal.
1921	f 4 295 800	f 1 378 900	f 5 674 700
1922	4 847 600	1 182 700	6 030 300
1923	3 822 100	784 300	4 606 400
1924	3 738 000	570 000	4 308 000
1925	4 016 500	726 200	4 742 700
1926	4 026 200	808 300	4 834 500
1927	nog niet bekend	895 300	—

Bij de raadpleging van die cijfers moet men het verschil in het oog houden tusschen Nederlandsche en Oost-Indische toestanden. In Nederlandsch Oost-Indië bestaat — met uitzondering van enkele plaatsen — geen goed uitgeruste accijnsdienst zooals in Nederland, zoodat de bestrijding van de clandestiene arakstokerijen moest geschieden door de politie. Het zooveel moeilijker toezicht was dus opgedragen aan een korps, dat op dit gebied nog weinig ervaring bezat.

Artikel 1.

De Commissie juichte het toe, dat thans wordt gebroken met het bij herhaling toegepaste systeem, de bepalingen van de wet van 20 Juni 1862 (*Staatsblad* n°. 62) ongewijzigd te laten en het bedrag van den accijns in een afzonderlijke wettelijke bepaling vast te leggen, die dan als wet van lateren datum boven de gelijksoortige bepaling van de wet van 1862 praevaleert, en dat, nu wederom een verandering in het bedrag van den accijns moet plaats hebben, de bepaling van artikel 1, § 2, der genoemde wet zelf wordt gewijzigd.

Artikel 2.

De Commissie achtte een nadere uiteenzetting van het bepaalde in dit artikel gewenscht.

De Regeering antwoordde hierop het volgende:
„Blijkens artikel 8 der wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* n°. 928) is de accijns van houtgeest thans zeshonderd en zestig gulden per hectoliter. Artikel 8 van het wetsontwerp trekt deze wet in, zoodat de accijns op houtgeest opnieuw moet worden geregeld en wel in verhouding tot dien op gedistilleerd. Bij houtgeest wordt geen rekening gehouden met het gehalte; de wet belast dien alsof hij voor 100 percent uit zuiveren houtgeest (methylalcohol) bestond. Van gedistilleerd ad 100 percent zal de accijns worden f 180 × 2 of f 360 per H.L., waarop dan nog tijdelijk 10 opcenten worden geheven, hetgeen samen f 396 per H.L. uitmaakt. Dit bedrag is mitsdien in artikel 2 van het ontwerp genoemd.”

Artikel 4.

Naar het oordeel der Commissie behooren, indien teruggaaf van accijns plaats heeft, ook de op dien accijns ten behoeve van het Leeningfonds geheven opcenten te worden gerestitueerd.

De Regeering deelde mede, dat, evenals dit in andere gevallen geschiedt, met de hoofdsom ook de daarop geheven opcenten zullen worden teruggegeven; het feit, dat op een heffing opcenten zijn gelegd, brengt, naar zij opmerkte, mede, dat deze steeds in alle opzichten de hoofdsom volgen, tenzij uitdrukkelijk het tegendeel is bepaald. Zij meende in dit verband ten overvloede te moeten wijzen op het laatste lid van

artikel 311 der Algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38), zooals dat luidt ingevolge artikel 1, sub F, der wet van 5 Juli 1920 (*Staatsblad* n°. 344).

Artikelen 5 en 6.

In het midden der Commissie werd de wensch geuit, dat in verband met de in deze artikelen bedoelde regeling in ruime mate entrepôtruimte, over het geheele land verspreid, beschikbaar zal worden gesteld.

Voorts zou naar de meening der Commissie de redactie van het tweede lid van artikel 6 meer in overeenstemming zijn met de bedoeling, indien in den eersten regel van dat lid in plaats van „door een” zou worden gelezen: „door den belanghebbende of een”.

De Regeering gaf als haar oordeel te kennen, dat het in verband met de kosten niet doenlijk zal zijn in ruime mate entrepôtruimte, over het geheele land verspreid, beschikbaar te stellen. Dit zal haars inziens ook niet dringend noodig zijn, daar in vele gevallen de opzending der goederen zal kunnen achterwege blijven, doordat zij kunnen worden opgenomen ter plaatse, waar zij zich bevinden. Wel ligt het in de bedoeling het aantal opslagplaatsen voor gedistilleerd, waarvoor de gedeeltelijke teruggave wordt verlangd, iets grooter te maken dan aanvankelijk was voorzien. Het is gebleken, dat het huren van zulke opslagplaatsen niet overal zal kunnen plaats hebben voor de som, die daarvoor overeenkomstig het tweede lid van artikel 6 beschikbaar zou kunnen worden gesteld, al ware het slechts omdat die som eerst achteraf bekend kan worden en verhuurders reeds bij het aangaan der overeenkomst de huursom wenschen te kennen. Ten einde derhalve niet gebonden te zijn aan het maximum, genoemd in het tweede lid van artikel 6, en zoo noodig daarboven te kunnen gaan, kwam het der Regeering beter voor dit lid te doen vervallen.

Artikel 7.

Bij de Commissie was de vraag gerezen, of het niet aanbeveling zou verdienen de teruggaaf van betaalden accijns, voorzoover die betreft vermengde alcoholhoudende vloeistoffen, niet vallende onder het tweede lid van het artikel, te beperken tot een zekere minimum-hoeveelheid van die vloeistoffen. Voor zeer kleine hoeveelheden toch zal het noodzakelijke onderzoek te tijdroovend en daardoor te kostbaar worden in verhouding tot het daarbij betrokken belang.

Voorts bestond bij een aantal leden der Commissie bezwaar tegen de uitsluiting van de hierbedoelde teruggaaf van — gelijk het ontwerp zich uitdrukt — „goederen”, waarvan het alcoholgehalte minder bedraagt dan 20 centiliter per liter. Het moge juist zijn, dat dranken van een lager alcoholgehalte dan het genoemde voor een groot deel bereid zijn met zuidelijke wijnen of met inlandschen vruchtenwijn, er zijn toch ook vele met gedistilleerd bereide dranken, zooals verschillende likeuren en vooral ook advocaat, welker alcoholgehalte beneden de 20 pct. blijft. Naar de meening der hierbedoelde leden behoort het percentage, beneden hetwelk teruggaaf niet plaats vindt, dan ook van 20 op 15 te worden teruggebracht.

De overige leden der Commissie verklaarden zich met deze zienswijze niet te kunnen vereenigen. Zij onderschreven het ten deze in de Memorie van Toelichting geleverde betoog.

De Regeering merkte op, dat de teruggave ingevolge artikel 5 van het ontwerp zal plaats hebben op den voet van het ge-

wijzigde Koninklijk besluit van 15 Maart 1910 (*Staatsblad* n°. 86). Artikel 4 van dat besluit beperkt de hoeveelheid, waarvoor teruggave kan geschieden, tot ten minste 25 liter, voor elixers, essences, tincturen en geneesmiddelen tot 5 liter; deze hoeveelheden behoeven niet te worden gewijzigd.

Wat betreft het uitsluiten van de teruggaaf van goederen, waarvan het alcoholgehalte minder bedraagt dan 20 centiliter per liter, deze bepaling dient naar de meening der Regeering gehandhaafd te blijven, zoowel om de redenen, in de Memorie van Toelichting vermeld, als omdat het niet doenlijk is, naast de vele monsters, van drankhandelaren afkomstig, nog die te onderzoeken, afkomstig van de talloze winkeliers, die advocaat en boerenjongens verkoopen.

Artikel 8.

Bij eenige leden der Commissie was de vraag gerezen, of het wel juist is, in dit artikel ook de wet van 20 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 148) op te nemen, wijl in die wet zelve is bepaald, dat zij slechts van kracht zou blijven tot 1 Januari 1886.

De Regeering erkende de juistheid van deze opmerking en verklaarde zich bereid het artikel dienovereenkomstig te wijzigen.

De Regeering zond bij de Commissie een Nota van Wijziging in, welke aan dit Verslag is toegevoegd.

De Vaste Commissie voor Belastingen is van oordeel, dat met de mededeeling van het bovenstaande de openbare behandeling van het wetsontwerp genoegzaam is voorbereid.

Aldus vastgesteld den 17den December 1928.

VAN VUUREN.

SNOECK HENKEMANS.

J. TER LAAN.

OUD.

J. B. VAN DIJK.

DE WILDE.

VAN GLJN.

221. 5.

NOTA VAN WIJZIGING.

I.

Van artikel 6 vervalt het tweede lid.

II.

De zesde regel van artikel 8 vervalt.